

שיחת השבוע

ספרים

צהר המשפט

מאת הרב יהודה לייב נחמנסון
בהוצאת המחבר

ביאורים וליקוטים על הלכות דיינים. בספר גם התייחסויות לשאלות על זכויות יוצרים. 488 עמ'. טל' 050*4146159.

בזאת תיבחנו

מאת הרב צבי אייזנבך
בהוצאת המחבר

כרך ראשון של מבחנים על ספרי הרמב"ם. המבחנים מאפשרים ללומד להעריך את מידת הבנתו. 606 עמ'. טל' 02*5710722.

לנגן בהיכלו

מאת הרב לב לייבמן
בהוצאת המחבר

הספר מגולל את סוגיית שירת הלויים בבית המקדש. אילו שירים שרו? באילו כלי נגינה ניגנו? מה היו המנגנים לובשים? ועוד. 126 עמ'. טל' 03*9600770.

ילדים גיבורים

מאת זלמן רודמן
בהוצאת המחבר

שמונה עלילות אמיתיות על גיבורים צעירים בני ימינו. יצירה ספרותית מרתקת ומלאת רגש, לבני הנעורים וגם למבוגרים. 271 עמ'. טל' 03*9608771.

זמני השבוע

נייורק	דטרויט	מיאמי	לוס אנג'לס
5:50	6:24	6:30	5:54
6:47	7:23	7:22	6:49

המולד: יום חמישי, 5 בבוקר, 52 דקות ו-15 חלקים
ראש חודש מרחשוון: ביום השישי וביום השבת קודש

כל השירותים מוקד חב"ד
של בית חב"ד *3770

כתובת המערכת: ת"ד 14 כפר חב"ד 60840
טל' 972*72*2770100 • פקס 973*3*9606169
www.chabad.org.il • chabad@chabad.org.il
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ולכשרות

נא לשמור על קדושת הגיליון

התשובה לטענת 'כובשים אתם'

חז"ל ידעו לפני אלפי שנים שיבוא יום ויטענו כלפינו שאנחנו כובשים ושבועים "ליסטים אתם". אך ניתנה לנו תשובה ניצחת לטענה זו

"כל הארץ של הקב"ה היא". הטיעון החזק. צילום: Google Earth

עוד בגן הילדים מתוודע ילד יהודי לפרשת בראשית. הגננת מציינת לו את סיפור הבריאה ושרה לו מה ברא ה' בכל יום ויום מששת ימי בראשית. אבל חכמי ישראל שואלים מדוע התורה נפתחת בסיפור הבריאה ולא במצוות שעלינו לקיים, שהלוא התורה היא בעיקרה ספר הוראות לאדם.

משיבים חז"ל שהדבר נועד לבסס את זכותו של עם ישראל על ארץ ישראל: "שם יאמרו אומות העולם לישראל - ליסטים אתם, שכבשתם ארצות שבעה גוים, הם אומרים להם: כל הארץ של הקב"ה היא; הוא ברא ונתנה לאשר ישר בעיניו. ברצונו - נתנה להם, וברצונו - נטלה מהם ונתנה לנו".

אמונה כנשק

מעולם לא הכיר אפילו בגבולות שנקבעו במלחמת השחרור.

לעומת זה, לטיעון הדתי, המבוסס על האמונה כי בורא העולם נתן את ארץ ישראל לעם ישראל, יש כוח מיוחד דווקא מפני שכללי המשחק הדיפלומטיים אינם חלים עליו. כשיהודי תובע את זכותו על הארץ, על בסיס אמונה דתית, שלפיה זו ארצנו ונחלתנו - אי אפשר להתמודד עם התביעה הזאת בהחלטות של האו"ם.

אמונה בגאון

הטיעונים הביטחוניים אכן חשובים ונחוצים, אך הם צריכים לעמוד על בסיס הזכות המוסרית שיש לנו על הארץ (שאיננו יכולים, מניין הזכות לגזול את הזולת כדי להבטיח לעצמך ביטחון?). עלינו להבהיר כי זו ארצנו מפני שניתנה לנו נחלת עולם מאת בורא העולם. כך כתוב בתנ"ך, שהעולם כולו מקדש אותו.

במיוחד הדבר נחוץ בשעה שאויבינו מתייצבים מולנו בשמה של הדת. רק אמונה דתית איתנה ותקיפה יכולה לעמוד מול דת אחרת. האמונה הזאת קיימת אצלנו, צרובה בנפשנו. צריך רק לא להתבייש לשאת אותה בגאון. לא כמסישפתיים, אלא כביטוי העמוק והאמיתי ביותר של הווייתנו כיהודים.

שימו לב: חז"ל ידעו לפני אלפי שנים שיבוא יום ויטענו כלפינו שאנחנו כובשים ושבועים "ליסטים אתם". אך ניתנה לנו תשובה ניצחת לטענה זו.

אמונה היא כלי הסברה יעיל מאין כמותו. כאשר נשיא מצרים סאדאת הכריז בשעתו כי לא יוותר על סנטימטר אחד מאדמת סיני, משום שכל גרגיר אדמה קדוש בעיניו - אולי הוא לא הצטייר כאדם נאור, אבל הוא נשמע צודק ומאמין בצדקתו. אנחנו את המילים הללו התביישנו לומר.

הקשיבו לשפתם ולטיעוניהם של הערבים. הם מדברים בשם הצדק והאמונה. הם מצהירים על 'מלחמת קודש', על 'ירושלים הקדושה'. הם נושאים את שם הצדק והזכות. ואילו אנחנו מדברים על שיקולי ביטחון ועל החלטות האו"ם.

כאן טמונה טעות קשה. ברגע שנכנסים למסגרת כללי המשחק הדיפלומטיים, אין כמעט סיכוי לנצח. אם הקהילה הבינלאומית היא הקובעת, עלינו לציית להחלטות האו"ם, להשיב את כל הפליטים ולהתכנס לתוך טבעת החנק של גבולות החלוקה. ואמנם, זו תביעתם הנחרצת של אויבינו, ומבחינתם בצדק, שכן העולם

לא להתרשם מתוהו ובוהו

מבורכות, הצומחות ועולות למעלה-מעלה, כלשון חז"ל: מעלין בקודש.

גם כשאין סיכוי

הסדר הזה של הבריאה מלמד עד כמה אין להתרשם ממצב הדברים הראשוני. כשרואים מציאות של תוהו ובוהו וחושך - לכאורה אין שום סיכוי לבנות שם עולם מתוקן ומואר. אולם כשמאירים אור, ואפילו כשהאור נעלה לאין-ערוך מהמציאות השוררת בשטח, עד שגם לאחר בריאתו אין העולם ראוי להשתמש בו (ולכן נגזו לצדיקים לעתיד לבוא) - יכולה להתפתח מזה צמיחה של עולם שלם ובנוי.

מכאן יהודי נוטל כוח שלא להתרשם מהקשיים ומההפרעות, אלא להאיר את סביבתו באור אלוקי. כאשר יהיה נחוש לעשות זאת, יראה הצלחה במעשה ידיו ובכל עניין של תורה ומצוות ילך מחיל אל חיל. זו גם הדרך להשגת הטוב הגשמי והרוחני, עד הטוב המושלם בגאולה האמיתית והשלמה תיכף ומיד ממש.

(אגרות קודש כרך ז, עמ' פא)

קדושה, נדמה שסביב שוררים תוהו ובוהו וחושך. נערמים עיכובים, מניעות והפרעות לביצוע הדברים כראוי.

התשובה ניתנת מיד: "ויאמר אלוקים יהי אור". הקב"ה הופך את מקום החושך - לאור, והאור דוחה את החושך. כל המניעות והעיכובים, כל האויבים והמפריעים נהפכים לאוהבים ומסייעים. הדרך שהייתה נראית רצופת מהמורות ומכשולים - נהפכת לדרך סלולה ובטוחה, כי האור האלוקי מאיר אותה.

עלייה אחר עלייה

לאחר מכן בא סדר הבריאה, במהלך של עלייה אחר עלייה, מדרגה אחר מדרגה. תחילה נברא הצומח; אחר-כך הדרגה שלמעלה ממנו - החי; ואז נברא האדם, שהוא בחיר היצורים ותכלית הבריאה.

הסדר הזה קיים בכל עבודה ובכל תנועה של קדושה. האדם צריך שיהיה בו רצון מוחלט לפעול ולעשות, ואז אפילו אם תחילה נתקלים במציאות של חושך ושל קשיים והפרעות - הרי ברגע אחד נעשה אור, וזו ההתחלה לפעולות

התורה מתחילה בפרשת בראשית, שבה מסופר על סדר בריאת העולם. ברור שהתורה לא באה לספר סיפור, שהרי מהותה של התורה היא כשמה - 'תורה' במשמעות של הוראה. מטרת התורה להדריך את האדם בחיי היום-יום, ולהורות את הדרך הטובה בעבורנו בגשמיות וברוחניות. מכאן שאף סיפור הבריאה נושא הוראה מרכזית בחיי האדם, בכל זמן ובכל מקום.

הפסוק הראשון בתורה רומז להוראה המרכזית: "בראשית". בתחילת הכול צריך האדם לדעת ש"ברא אלוקים את השמים ואת הארץ". לאמור: הקב"ה הוא הבורא והיוצר של כל הדברים, הן הרוחניים ('שמים') הן הגשמיים ('ארץ'). אלא שהקב"ה רוצה שהוצאת הדברים לידי פועל תבוא על-ידי עבודת האדם, ואם-כן, האדם צריך לראות את עצמו שליח של הקב"ה להוציא את הרצון האלוקי מן הכוח אל הפועל.

החושך נהפך לאור

השלב ההתחלתי של הבריאה מתואר בפסוק: "והארץ הייתה תוהו ובוהו וחושך". לאמור: בתחילת כל עבודה והשתדלות בדבר של

אמרת השבוע

הדרך לעץ החיים

כשהתחוללה המהפכה הקומוניסטית ברוסיה נסגרו מקורות ההכנסה של הישיבות. ליל שבת אחד פגש ה'חפץ חיים' את הקומיסר האזורי, שהיה בן ישיבה לשעבר. הוא בירך אותו ב'שבת שלום' ושאל אם יסכים לשמוע דבר-תורה. מפני כבודו של הרב, נעתר הקומיסר.

אמר הרב: "בפרשת בראשית מסופר שהקב"ה ברא את עץ החיים בטבורו של גן-העדן. מדוע לא הציב את העץ באחת הפינות? אלא שהדבר מלמד שהקב"ה נתן לכל אדם דרך נוחה וקלה אל עץ החיים. אחד גיע לכך על-ידי לימוד תורה, אחד על-ידי יראת-שמים, ואחד על-ידי מעשים טובים. אתה, למשל, יכול לקנות את עולמך אם תספק מזון בעבור תלמידי הישיבה".

הקומיסר לא השיב דבר. בצאת השבת הגיעה לפתח הישיבה עגלה עמוסה שקי קמח ומצרכי מזון אחרים בעבור תלמידי הישיבה.

פתגם חסידי

"מי שפוחד מהיצר - חזקה עליו שלא ייפול ברשתו, אולם מי שבטוח שלא ייפול לידיו - הוא הנופל" (רבי מאיר מפרמישלין)

אור | מאת הרב אליעזר ברוד

מן המעיין

צער הצמצום

כל מקום שנאמר 'ויהי', אינו אלא לשון צער. מהו הצער בבריאת האור? אלא כדי שיתהווה מאורו יתברך הבלתי-מוגבל אור מוגבל, שיהיה לפי יכולת הקיבול של העולם, חייב להיות 'צמצום'. לכן נאמר 'ויהי', לשון צער, כי הצמצום מסתיר את האור הבלתי-מוגבל.

(אור תורה)

קביעת המטרה

תועלתו של האור היא כשיש נבראים הנהנים ממנו. אם-כן, מדוע נברא האור קודם כל מעשה בראשית? אלא תחילה קבע הקב"ה את מטרת בריאת העולם - "ויהי אור". זו המטרה והכוונה של כל הבריאה, להאיר את חשכת העולם.

(לקוטי שיחות)

האור הגנוז

"זירא אלוקים את האור כי טוב" (בראשית א, ד). אור שברא הקב"ה ביום הראשון, אדם צופה ומביט בו מסוף העולם ועד סופו. כיוון שהסתכל הקב"ה באנשי דור המבול ובאנשי דור הפלגה, שמעשיהם מקולקלים, עמד וגנוז, והתקינו לצדיקים לעתיד לבוא.

(מדרש רבה)

צקת 'יהי אור'

"ויאמר אלוקים יהי אור, ויהי אור" (בראשית א, ג). כאשר אדם אומר וצועק: "אלוקים, יהי אור!", מיד "ויהי אור".

(אילנא דחיי)

אור בתוך החושך

"ויבדל אלוקים בין האור ובין החושך" (בראשית א, ד). גם בעמקי החושך שורה נקודת אור, ועל האדם מוטלת העבודה להבדילה ולהעלותה מתוך החושך.

(תולדות יעקב יוסף)

צדיק גנוז

הצדיקים הם בבחינת 'אלוקים', כפי שנאמר (שמות ז) "ראה נתתיך אלוקים לפרעה". כאשר הצדיק רואה שחסר לאדם דבר-מה בגשמיות או ברוחניות, והוא אומר וגו' "יהי אור", אזי - "ויהי אור" - אמירתו מתקיימת.

(כתר שם טוב)

רז ברז

'אור' בגימטרייה 'רז' וכמו-כן 'זר'. עבודת הצדיקים היא לגלות את ה'רז' הטמון גם ב'זר', ואז נעשה אור.

(הבעל-שם טוב)

בריחה מהמנזר

משפחתו של יצחק לאונר עלתה לארץ מרומניה עם גלי העלייה הגדולים שבאו לאחר מלחמת השחרור. המצב הכלכלי בארץ היה קשה, ותקופת הצנע [=קיצוב המזון] החלה.

הוריו של יצחק היו ממקור חסידי, מקורבי בית חסידות סְרְטוֹיִז'ניץ. יצחק היה אז כבן שנתיים, ומשפחתו קבעה את דירתה בעיר חיפה. האב החל לעבוד בתעשייה הצבאית, במכון 'כורדני', במשרת מומחה לפצצות.

שנה לאחר העלייה ארצה נולד אח ליצחק, ונקרא שמו בישראל משה. זו הייתה תוספת שמחה למשפחה הצעירה, אולם לא לאורך זמן. יצחק זוכר את היום שבו איחר אביו לשוב מעבודתו. אימו לא חשדה במאומה, עד שבאו שני קצינים אל הבית. השניים התעכבו בתחילה בכניסה, ולאחר מכן אזרו עוז ובישרו לאם את הבשורה המרה: פיצוץ גדול שאירע במכון גרם לפציעתם של כעשרים מהעובדים, ובהם בעלה.

האב היה פצוע קשה. שבוע ימים טופל במרכז הרפואי רמב"ם בחיפה, אך נפטר מפצעיו. האם הצעירה התקשתה להתמודד עם האסון. גם הקושי לפרנס את משפחתה היה למעלה מכוחותיה. לא עבר זמן רב והיא חלתה והלכה לעולמה.

שני היתומים הצעירים, יצחק בן השש ומשה בן השלוש, נשארו בודדים. הם ידעו כי יש להם קרוב משפחה בחיפה, אך הוא התגורר במרחק גדול, ובגלל תנאי הקשר הקשים אז אף לא ידע על דבר פטירתה של האם. שכן טובילב, אך רחוק מיהדות, לקח את הילדים אליו.

עם הזמן החל השכן לחפש מוסד שיקבל את הילדים. הוא שמע כי מוסד של המיסיון, שהיה ממוקם במנזר סטלה-מאריס בכרמל, מוכן לקבל את היתומים היהודים חיים אינ'כספ.

בעיני השכן זה היה 'פתרון' מצויין, ובתוך כמה ימים נאספו הילדים בידי אנשי המיסיון והוכנסו אל המנזר. לילדים זו הייתה תחילתה של מסכת ייסורים. משמעת הברזל שנכפתה עליהם הייתה קשה. "ספגנו מכות וגם סבלנו מהשפלות מילוליות, מקללות ומיחס מזלזל", נזכר יצחק.

הימים נקפו והסבל נמשך. יום אחד

אירע דבר ששבר את גב הגמל. יצחק מספר: "אחי משה התקשה להירדם בעת שנת הצהריים. אחת הניירות הפליאה בו את מכותיה, והוא מירר בכבי וסירב להירגע".

באותו רגע החליט יצחק שעליהם לברוח מהמקום. "אתה תראה שעד מחר כבר לא נהיה במקום האורז

הזה", הבטיח יצחק לאחיו הצעיר. בשעות אחר-צהריים של אותו יום אימן יצחק את אחיו הרך לטפס על גדר. "משה הקטן עבר את הגדר בתוך כמה דקות, מהר ממני", מחייך יצחק. "כל-כך היה להוט לצאת מהמנזר".

יצחק הבין כי אם ינסו לברוח לאור

לומדים גאולה מאת מנחם ברוד

רוח אלוקים מרחפת

על מצב העולם בתחילת הבריאה מספרת התורה (בראשית א,ב): "והארץ הייתה תוהו ובוהו, וחושך על פני תהום, ורוח אלוקים מרחפת על פני המים". חז"ל דרשו (בראשית רבה, פרשה ב,ד) ש"רוח אלוקים" היא רוחו של מלך המשיח:

"והארץ הייתה תוהו" - זה גלות בבל, שנאמר 'ראיתי את הארץ והנה תוהו'. 'ובוהו' - זה גלות מדי, שנאמר 'ויבהילו להביא את המן'. 'וחושך' - זה גלות יוון, שהחשיכה עיניהם של ישראל בגְזוֹתיהן, שהייתה אומרת להם: כיתבו לכם על קרן השור שאין לכם חלק באלוקי ישראל. 'על פני תהום' - זה גלות ממלכת הרשעה, שאין להם חקר, כמו התהום: מה התהום הזה אין לו חקר, אף הרשעים כן. 'ורוח אלוקים מרחפת' - זה רוחו של המשיח, היאך מה דאת אמר (ישעיה יא) 'ונחה עליו רוח ה'".

חורבן בעת הבניין?

השל"ה מבאר (מסכת תענית רדא) מדוע הגלויות נרמזו כבר בתחילת הבריאה. תחילה הוא שואל: "וקשה: בשעת חדווה - חדווה. ואיך בשעת הבניין [=הבריאה] הקדים סתירת הבניין - דהיינו הגלויות?! וראוי לתת לב על כל זה, אך ישרים דרכי ה', צדיקים ילכו בם. ומה שנראה שהיא סתירת הבניין, הוא אדרבה: סותר על-מנת לבנות, ואז יצא הבניין בנוי נצחי וטהור וה' יבנה... כי הרע יתהפך לטוב ותהיה ההשפעה מרובה, שהיא יניקתנו מלמעלה, ועת צרה ליעקב - וממנה ייושע".

ומסביר השל"ה את סיבת הקדמת הגלויות כבר בתחילת הבריאה: "הרע הוא סיבת עצם הטוב, לג' טעמים נכונים: א) כי הקליפה קודמת לפרי, כמו הלילה הקודם ליום. ומתוך חשכה - אורה. ואלמלא שנבראה הקליפה - הייתה מעורבת בתוך הפרי... ויתרון האור - מהחושך, רצוני לומר, שסיבת יתרונות שיש באור הוא מצד החושך הקדום. ב) כמה מעלות טובות מהגלויות שאנו סובלים בחיים חיותנו, כדי להציל נפשותינו מהגיהנום - והגלויות הם הכור והמצרף. ג) קרובה לזה, כי הגלויות הם מעוררים אותנו בתשובה.

"זהו הזכרת ד' מלכויות בראשית הבריאה, ולסוף 'ורוח אלוקים' - רוח משיח. ואמר 'על פני המים', שהיא התשובה. והרעות הן הטובות, כי הזדונות נהפכים לזכויות".

למה 'רוח אלוקים'?

תורת החסידות מעלה שאלה - למה נאמר "רוח אלוקים" דווקא ולא רוח הויה", והלוא רוחו של משיח קשורה לכאורה לשם הויה, כמו שנאמר על המשיח "ונחה עליו רוח הויה". מסבירה החסידות (ד"ה רוח אלוקים בספר המאמרים תרפ"ו), על-פי המבואר בספרי קבלה, שהמילה 'מרחפת' מורכבת מהצירוף רפח'מת. אלה רפח" (288) הניצוצות האלוקיים שנפלו בשבירת הכלים למטה, ושכל העבודה במשך שנות קיומו של העולם היא לברר ולגאול אותם.

הנפילה הזאת של הניצוצות קשורה לשם אלוקים, הרומז לצמצום שחל באור האלוקי, וממנו נוצרה שבירת הכלים ונפילת הניצוצות. הדרך להביא את הגאולה ולגלות את 'אורו של משיח' היא על-ידי עבודת התשובה, הנעשית בתוך מציאות העולם דווקא (הרמוזה בשם 'אלוקים'), ומתוך הירידה למטה דווקא.

אך על-ידי עבודת התשובה באים לידי גילוי 'רוח אלוקים' - זה רוחו של מלך המשיח, ואז יהיה גילוי של שם הויה, כמו שנאמר: "ונגלה כבוד הויה וראו כל בשר יחדיו כי פי הויה דיבר". דווקא מתוך העבודה בתוך הצמצום וההסתר של העולם הנוכחי, וברור הניצוצות מתוך המקומות הנמוכים שאליהם נפלו, באים לעלייה הגבוהה של הגאולה, הגילוי של האור האלוקי האין-סופי.

היום יגלו אנשי המנזר את דבר הבריחה במהירות. לכן תכנן את הבריחה לשעת לילה מאוחרת. באותו לילה, לאחר כיבוי האורות, התגנבו הילדים ממיטותיהם והמתינו לשעת כושר.

קרוב לחצות הלילה בא הרגע המיוחל. השטח היה פנוי והשניים מיהרו לטפס על הגדר. עלטת הלילה הפחידה אותם, אולם יצחק היה נחוש להגיע אל תחנת האוטובוס הקרובה. הוא שיער כי שם בוודאי ימצא איש שיוכל לעזור להם. הוא הרגיע את אחיו הצעיר, שלא חדל מלבכות.

יצחק מתאר את הדרך שעברו, דרך חורשה אפלה, כחוויה מפחידה ביותר לילדים רכים כמותם. שאיפה אחת הייתה להם - להגיע אל אותו קרוב משפחה. זמן רב הלכו השניים ברחובותיה השוממים של חיפה, עד שהגיעו לתחנה. לשמחתם, ראו שם אדם אחד. זה היה יהודי קשיש ומזוקן, שהתפלל מאוד למראה הילדים ההולכים לבדם.

יצחק הבכור סיפר לזקן בהתרגשות את קורותיהם ותיאר לאיש את קרוב המשפחה שלו. פני הזקן אורו. "אני מכיר אותך", קרא, "אקח אתכם אליו מיד!".

עד היום אין יצחק יכול לשכוח את החסד שעשה עמם הקשיש. האיש אחז בידיהם ולא הרפה מהם לרגע, עד שהביא אותם אל פתח ביתו של קרוב המשפחה החיפאי. תדהמה עצומה אחזה באיש למראה קרוביו הצעירים. הוא ואשתו, שהיו אנשים מבוגרים וחסרי ילדים, אימצו את הילדים ודאגו לכל מחסורם.

אך במהרה עלתה השאלה איפה ילמדו הילדים. האיש, שהיה אף הוא מקורב לרבי מסרטוֹיִז'ניץ, החליט להביא את הילדים אליו. הרבי התרגש מאוד למשמע סיפור הצלתם של הילדים, ולקח אותם לחסותו. יצחק ומשה החלו את לימודיהם במוסדות החסידות.

הילדים גדלו כבני-בית במעונו של הרבי מסרטוֹיִז'ניץ. קרוב המשפחה היה בא לבקרם תכופות. הוא גם שילם את שכר-הלימוד החודשי בעבורם. לימים דאג לשלבם בלימודי מקצוע ולמצוא להם מקומות עבודה מתאימים.

יצחק ומשה הקימו משפחות. ניגוני השבת ומנהגי חצר סרטוֹיִז'ניץ מלווים אותם עד היום, ואת ליל הבריחה מהמנזר לא ישכחו לעולם.

(תודה לזאב שיפר מפתח-תקווה על משלוח הסיפור, וליצחק לאונר על ההשלמות)

הד"ר אביטל: "יש דברים שהם מעל לפיזיקה"

יש תשובה: בראשית ברא אלוקים

דת שכל פקפוק בה נחשב כפירה בעיקר. "הציבור הרחב מקבל רושם שהאבולוציה היא אמת מדעית", הוא אומר. "הציבור אינו חשוף לוויכוח הסוער הנטוש בין אנשי המדע על תאוריה זו. אתה מוצא עשרות מדענים בעלי-שם התוקפים את התאוריה הזאת בחריפות ומערערים את יסודותיה, אבל באנציקלופדיות ובספרי הלימוד אין זכר לוויכוח הגדול הזה."

הד"ר גבי אביטל, לשעבר המדען הראשי של משרד החינוך, עמד בשנה שעברה במרכז סערה. הסיבה: הוא העז להביע את דעתו שלא ראוי ללמד ילדים את תאוריית האבולוציה כאילו הייתה אמת מוחלטת, וכי יש להציג ללמד במקביל לה את התפיסה המקראית. על כך שילם בכיסאו ופוטרו מתפקידו.

יכול לעסוק במחקר מדעי, בלי לחוש סתירה בין הדברים, הוא מעדיף לצטט את הפרופ' מקס פלאנק, פיזיקאי גרמני נודע וזוכה פרס נובל לפיזיקה: "לעולם לא יכול להיות שום ניגוד אמיתי בין הדת והמדע, כי האחד הוא השלמה של משנהו... ובאמת זה לא היה מקרה שהוגי הדעות הגדולים ביותר בכל הדורות היו גם בעלי רוח דתית עמוקה".

לקראת שבת בראשית הלכנו לשוחח עמו על בריאת העולם ממבט של מדען ואיש מאמין. הוא מזדעק בעיקר על סתימת הפיות. "כל חוג הפרופסורים לחוסן מדיני וכלכלי תמך בדעותיי. רבים אחרים תמכו בי בלי להזדהות פומבית", אומר הד"ר אביטל. "הם תמכו בי בעיקר משום שתאוריית האבולוציה שנויה במחלוקת קשה בתוך העולם המדעי, ובכל זאת היא מוצגת לציבור כאילו הייתה אמת שאין עליה עוררין".

הד"ר אביטל מסיים: "אנחנו מוגבלים בתפיסה החושית שלנו. אדם צריך להיות צנוע ולדעת שיש דברים שהם מעל לפיזיקה, ואלה דברים שאינם ניתנים לתפיסה מוחשית".

שינוי מגמה

הד"ר אביטל מספר על עצומה שעליה חתומים יותר מאלף מדענים ברחבי העולם, התוקפים קשות את תאוריית האבולוציה. לדבריו, בעשורים האחרונים מתחיל להסתמן שינוי מגמה: "גוברת ההכרה שחייב להיות בורא לעולם ושהמדע אינו מסוגל להסביר את מורכבות הבריאה, ובמיוחד את מורכבות האדם והחי".

חורים בתאוריה

לדעתו, דווקא מחקר אובייקטיבי, נטול דעות קדומות, מוביל להכרה בבורא-עולם. הוא מצטט את אייזיק ניוטון שכתב בספרו: "אנו יכולים להשתחוות ולהעריץ את בורא העולם, ובזה כלולה התועלת הגדולה ביותר של מחקרי הטבע".

מסביר הד"ר אביטל: "אילו תאוריית ההתפתחות של דרווין ושותפיו הייתה מוכחת חדמשמעית, הייתי אומר שיש לי בעיה. אבל בתאוריה הזו יש כליך הרבה חורים. אחת הבעיות המרכזיות מכונה 'מאובנים חיים': מוצאים מאובנים שעל פי שיטות המדידה המקובלות הם בני עשרות מיליוני שנים, בעוד רבים מהם זהים לחלוטין לבעלי-חיים וצמחים הקיימים בימינו".

אין ניגוד

כששואלים את הד"ר אביטל אם אדם מאמין

חורה לו בעיקר שהופכים את האבולוציה למעין

מאת הרב יוסף גינזבורג, רב אזורי עומר

פינת ההלכה

שנת מעשר שני

שאלה: שנת תשע"ב היא 'שנת מעשר שני'. מה משמעות הדבר?

תשובה: שנה זו היא הרביעית במניין שבע השנים שהחל אחר שנת השמיטה האחרונה (תשס"ח). בשנה הראשונה והשנייה והרביעית והחמישית למניין זה מפרישים מיבול הארץ, בין השאר, 'מעשר שני', ואילו בשנה השלישית והשישית לשמיטה מפרישים במקומו 'מעשר עני'.

קביעת שנת המעשר משתנה בין סוגי היבולים. בירקות קובעת הלקיטה מהשדה - כל מה שנלקט מא' בתשרי ואילך שייך לשנת המעשר החדשה. בתבואה וקטניות הדבר נקבע על-פי 'שליש' (ההבשלה, ולדעה אחרת הגודל הסופי). מה שכבר הגיע ל'שליש' לפני ראש השנה - עדיין שייך לשנה הקודמת. בפירות האילן צריך 'שליש' האמור להיות אחרי ט"ו בשבט, ראש השנה לאילנות. פירות

שכבר הגיעו ל'שליש' לפני ט"ו בשבט שייכים לשנה הקודמת. למעשה, הפירות החדשים יגיעו לשוק סמוך לאדרניסן.

ה'מעשר שני', לאחר הפרשתו, נשאר ברשות בעליו, אבל נאמר עליו (ויקרא כז, ל) "לה' הוא" ויש בו קדושה. החיוב המקורי הוא לאוכלו בתוך חומות ירושלים, כשהאדם האוכל הפרי טהורים, אך מפורש בתורה (דברים יד), שאם קשה להעלות את הפרי לאוכלו בירושלים, אפשר לפדותו במטבע.

כך עושים בפועל - פודים את פירות 'מעשר שני' על כסף בשווי 'פרוטה'. מאחר שערך ה'פרוטה' משתנה, ומפני עוד סיבות, עדיף להיות מנוי בקרן המעשרות של אחד המכונים העוסקים בהלכה בחקלאות. המנוי מפריש ופודה בעצמו, והקרן שומרת בעבורו 'פרוטות' המספיקות לפדיונות רבים מדי יום ביומו.

מקורות: רמב"ם הל' מע"ש פ"א ד. הל' אישות פ"ה ה"ד. שו"ע יו"ד שלא. יט. קהב ואילך. 'משפטי ארץ' הל' תרו"מ פ"ח ס"ה ואילך.

ברכות וישועות

רבים נושעו מברכותיו הקדושות של הרבי מליובאוויטש

גם כיום אפשר לעלות ולהשתחח על 'הציון' הקדוש של הרבי, ולשלוח מכתבים ל'ציון' לבקשת ברכה.

ohel chabad lubavitch, 226_20 Francis Lewis Blvd. Cambria Heights, N.Y 11411
Tel: 1-718-723 4545, Fax: 1-718-723 4444
www.ohelchabad.org

חדש: שולחן חג

לכל חגי ישראל ומועדיו

מגוון שיחות לכל חג, מעובדות על-פי אוצר שיחותיו של הרבי מליובאוויטש

להזמנות: טל' 1718-6041020

